

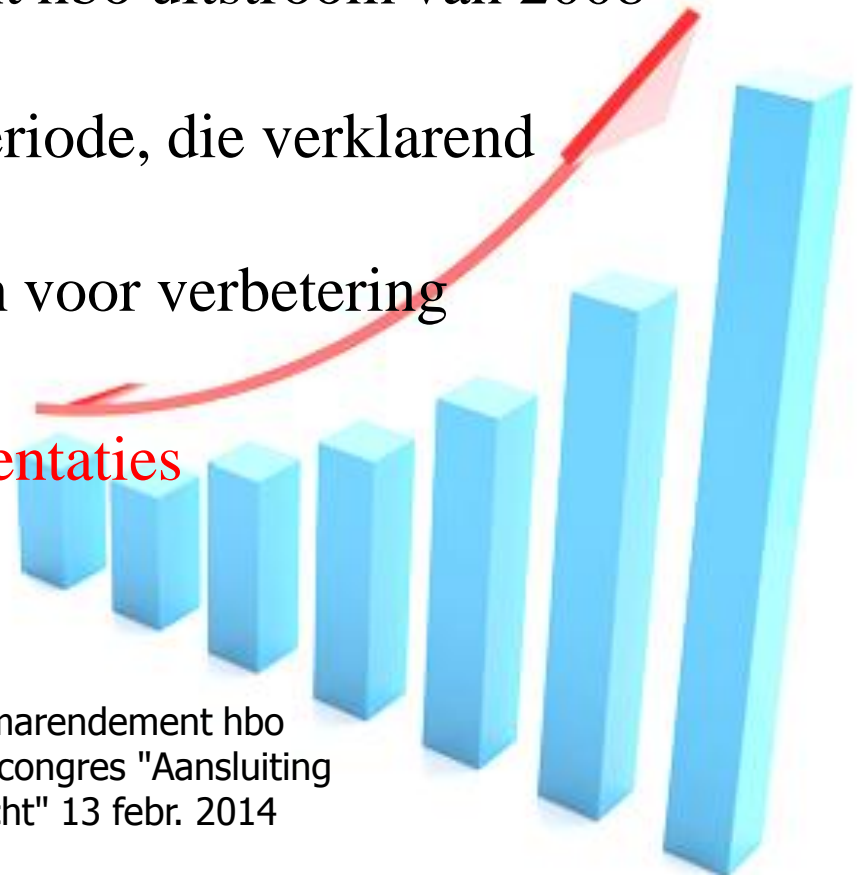
Mogelijke verklaringen voor, en verbetering van het diplomarendement hbo

Roel van Asselt

Inhoud

1. Ontwikkeling diplomarendement hbo uitstroom van 2008 tot en met 2012
2. Veranderingen in betreffende periode, die verklarend kunnen zijn
3. Het hbo-trilemma en voorstellen voor verbetering

Pm: vragen / discussies tijdens presentaties

Diplomarendement hbo
NVS NVL congres "Aansluiting
gezocht" 13 febr. 2014

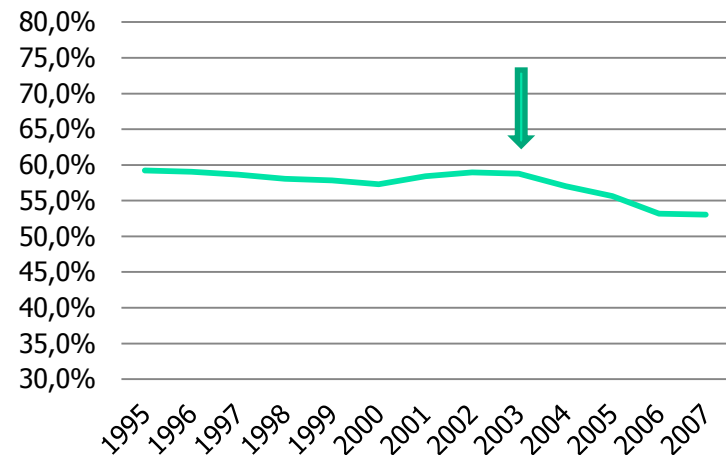
Ontwikkeling diplomarendement

Jaar van instroom	Aantal vt-instromers	Diplomarendement na 5 jaar
1995	57.652	59,2%
1999	69.565	57,8%
2003	70.176	58,8%
2007	79.578	53,0%

Terugloop van **5.8 %punt**

Relatieve terugloop 10%

Diplomarendement na 5 jaar vt per instroomjaar (Bron VH)

Ontwikkeling diplomarendement

PM: Er zijn in de periode 2003 – 2007 9.402 studenten extra ingestroomd, maar de diplomawinst bedroeg 913.

- Uitgesplitst naar vooropleiding:

diplomarendement na 5 jaar per vooropleiding

	mbo	havo	vwo	Per sector, > 10% relatief:
1995	60,5%	54,6%	69,3%	1. mbo&havo in hpo (20%)
1999	59,5%	53,3%	70,2%	2. havo in hao, heo en htno
2003	58,1%	54,5%	73,1%	3. mbo in heo en htno
2007	51,4%	48,4%	71,5%	PM: in HKO (+1,7 pp)

meer analyses + suggesties : www.nvbw.nl/17143

Enkele kenmerkende veranderingen

■ Vergroting en samenstelling onderwijsdeelname

Pm1: Lissabon-akkoorden 2004 (50% hoger opgeleiden)

Pm2: Verlaging toelatingsdrempels tot hbo

- Havo 70 ↑ 80% en mbo 40 ↑ 60%; zijn deze “nieuwe” studenten ook allen geschikt voor het hbo?
- Geen grote verandering in “allochtone” deelname.
- Wel meer meisjes:
  - rond 2000: van 18-25 jarigen:
27% jongens en 27% meisjes in hbo
  - in 2007:
38% jongens en 43% meisjes in hbo.

Enkele kenmerkende veranderingen

Diplomarendement in de periode 2003 – 2007

Instr. jaar	Meisjes	Jongens	Alle vt'ers
2003	66,4%	50,5%	58,8%
2007	60,8%	44,3%	53,0%
Δ PP	-5.6	-6.2	-5.8
Δ relatief	-8,4%	-12,2%	-10%

Enkele kenmerkende veranderingen

- Veranderingen inhouden vooropleiding
  - Mbo: CGO, minder doorstroomrelevant onderwijs, (bijv. : reductie beta-vakonderwijs met 50%), grote verschillen tussen ROC's, weinig studielast voor hbo-aspiranten.
  - Havo: nieuwe programma's vanaf 2000 met deelvakken, meer vaardigheden, minder parate kennis, toename vmbo-havo-hbo doorstroom.

Enkele kenmerkende veranderingen

- Verlaging toelatingsvoorwaarden
  - iedere mbo'er (niveau 4) drempelloos naar willekeurige hbo-opleiding,
  - ontkoppeling profielen en toelating hbo-sectoren: bijv.: havisten zonder natk. en wiB naar technisch hbo, havisten N&T zeer welkom op HEO).

Enkele kenmerkende veranderingen

- Studiekeuzevoorbereiding
  - beperkt inzicht in hbo-beroepsprofiel en zwaarte van de hbo-studie onder mbo'ers,
  - havo'ers te weinig aangestuurd door toelatingsvoorwaarden,
  - wisselende kwaliteit van LOB / SLB in mbo, vo en hbo,
  - geen doorlopende, geïntegreerd LOB / SLB naar en in hbo.

Enkele kenmerkende veranderingen

- Studietijd-besteding
  - Verschillen in *benodigde studietijd* (i.v.m. voorkennis, leervaardigheid, verwachtingen),
  - Veranderingen in *beschikbare studietijd* (BSA, duur stufi),
  - Geringe *feitelijk bestede studietijd* (motivatie, onderschatting leertaak, bijbaantjes),

waardoor genoemde tijdsaspecten voor (te) veel studenten in onbalans zijn geraakt.

Enkele kenmerkende veranderingen

- Hbo onderwijs- en schoolorganisatie
  - Invoering CGO,
  - Onrust in school- en onderwijs-organisatie o.a. door fusies en schaalvergroting (vermindering sociale binding),
  - Moeizame homogenisering van heterogene instroom i.c.m. geringe flexibiliteit van hbo-leerwegen naar inhoud en niveau.

Enkele kenmerkende veranderingen

- Hbo onderwijsvorm en didactiek
  - Het meer deductieve hbo-onderwijs i.r.t. het meer inductieve wordende vo- en mbo-onderwijs
  - Andere leeromgeving (voor havisten)
  - Afname van de contacttijd docent-student tot 2010

Trilemma van het hbo

- Wensen (eisen) tot meer ho-opgeleiden in EU en dus in NL (Lissabon, hogeschoolbeleid)
- Vergroting van het diplomarendement (kwaliteitseis OCW)
- Versterking van het hbo-niveau conform verwachtingen beroepenveld (zie. Veerman, zie de Bruijn)

Verbetersuggesties (geen panacees voor alle opleidingen)

- Opstellen van rendement-streefcijfers per opleiding en per vooropleidingcategorie.
- (Her)formulering van het begrip hbo-niveau en waar mogelijk en gewenst beroepsgerichte differentiaties.
- Heroverweging toelatingsvoorwaarden per opleiding.
- Verbetering van de programmatische en didactische aansluiting van hbo op vooropleidingen en vv.

Verbetersuggesties (geen panacees)

- Versterking kwaliteit (geïntegreerd) LOB / SLB.
- Benutten van nieuwe Keuze Voorbereiding Hbo in mbo, als structurele aanpak doorstroom mbo-hbo.
- Vergroting van kwantiteit en kwaliteit van de interactie docent-student in het hbo.
- Verhoging van de feitelijk bestede studietijd van studenten (eigen keuzes, competitie en ervaringsleren).

